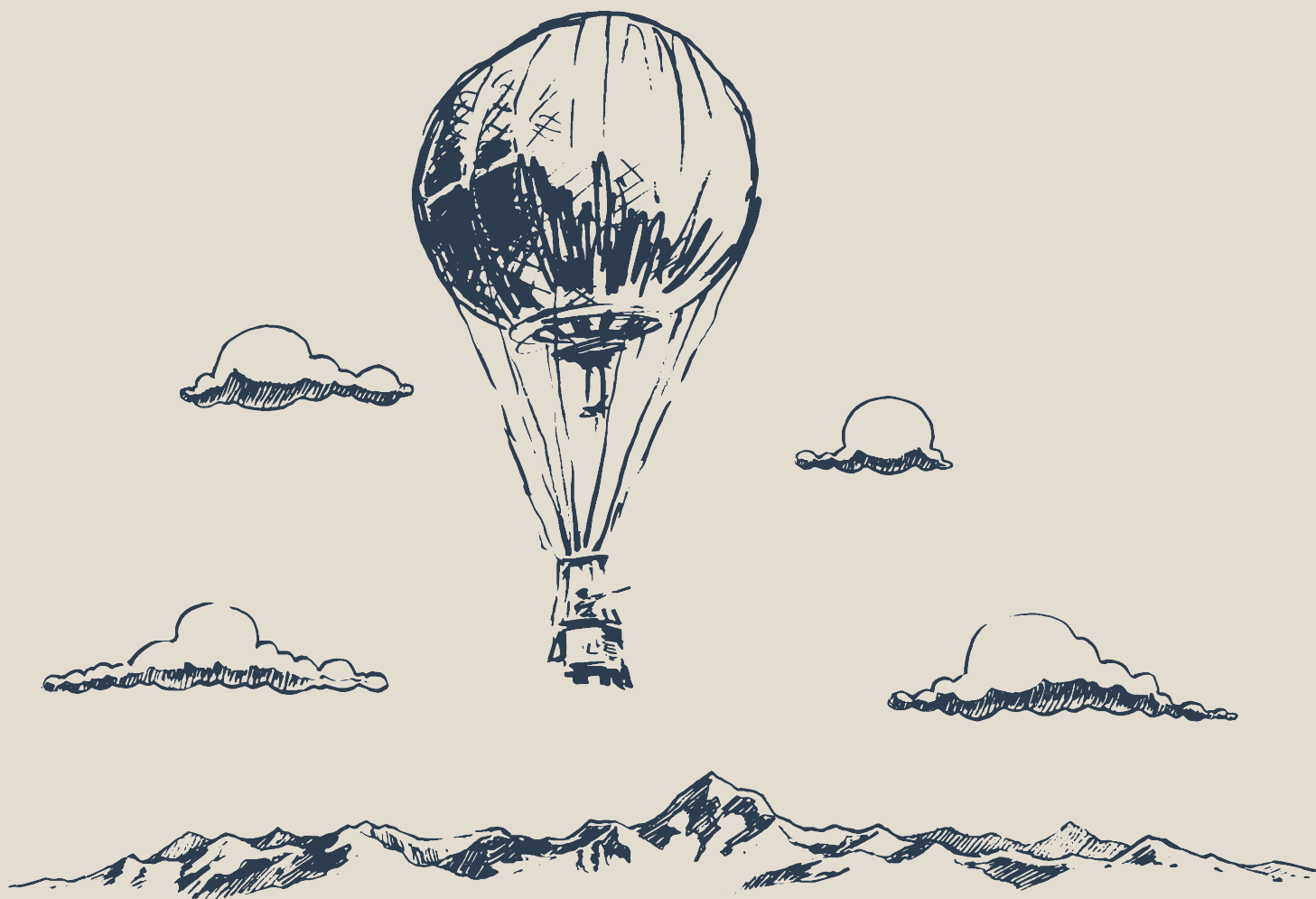

Beretning
2023

INDHOLDSFORTEGNELSE

SIDE 03

PROGRAM	04-05		
Efteruddannelse for tillidsrepræsentanter ...	04		
Repræsentantskabsmøde	05		
HOVEDBESTYRELSEN	06		
Oversigt over hovedbestyrelsen	06		
Introduktion til beretningen	07		
ET FORANDRET FÆLLESSKAB			
I EN FORANDRET TID	07-23		
Indledning	07		
1. Arbejdsliv og arbejdsmiljø	08		
A) Overenskomst, løn og arbejdstid:			
Lønnen stiger	08		
Løn bliver overenskomstkrevet	09		
Rekrutteringsudfordringer og løndebat på det offentlige arbejdsmarked	11		
B) Arbejdsmiljø:			
Arrangementer og kurser om arbejdsmiljø	11		
Det psykiske arbejdsmiljø er en fælles udfordring	12		
Arbejdsmiljø og trivsel	12		
2. Skole- og uddannelsespolitik	12		
A) Det uddannelsespolitiske bagtæppe:			
Investeringer frem for besparelser	13		
Elevfordeling truer friheden	13		
Højskoler og kvote 2	13		
Kampen for 10. klasse	14		
STUK ville stramme kravet om at stå mål med folkeskolen	14		
"Sammen om skolen" får stor betydning – også for frie skoler	15		
B) Lærerarbejde, profession og uddannelse:			
Teknologien er til debat	15		
Ny læreruddannelse skal tiltrække flere studerende	17		
C) Efteruddannelse og kompetenceudvikling:	17		
3. Foreningens politiske interessevaretagelse	17		
Det politiske landskab er ændret	17		
Politiske dagsordener	18		
4. Foreningens tilstand og udvikling	18		
A) Organisering, medlemsudvikling og -tilfredshed:			
Medlemstilfredsheden holder usædvanligt højt niveau	18		
B) Tillidsrepræsentanterne:			
Tillidsrepræsentanterne trives	19		
Tillidsrepræsentantuddannelsen får et løft	19		
C) Højskolelærerne:	19		
Vi har håndtag, vi kan dreje på	20		
Hviletiden åbner døren til højskolerne	21		
D) Andre særlige grupper:	21		
5. Foreningen og omverdenen	22		
6. Afslutning	22		
Vi er ikke alene	22		
SAGER FRA SEKRETARIATET	24		
UDGIVER			
Frie Skolers Lærereforening			
Ravnøvej 6 · 8240 Risskov			
T: 87 46 91 10 · fsl@fsl.dkww			
ILLUSTRATIONER			
Alexandr Bakanov / Istock Photo			

Dagsorden for repræsentantskabsmøde for repræsentanter og gæster

Dagsorden ifølge vedtægterne:

1. Valg af en eller flere dirigenter og stemmetællere.
2. Valg af referent.
3. Fastsættelse af mødets forretningsorden.
4. Hovedbestyrelsens beretning ved formanden.
5. Indkomne forslag.
6. Valg af formand eller næstformand.
7. Valg af revisor og revisorsuppleant.
8. Fastsættelse af budget og kontingent samt orientering om regnskab.
9. Eventuelt.

Forslag, som ønskes behandlet på repræsentantskabet, skal være foreningen i hænde senest den 5. oktober 2023 klokken 12.00 på fsl@fsl.dk. Det samme gælder kandidater, som ønsker at stille op som næstformand.

Efteruddannelse for tillidsrepræsentanter

Torsdag den 2. november kl. 8.30 - 14.30

8.30-9.30	Morgenmad, indtjekning og udlevering af stemmesedler
9.30	Velkomst ved formand Monica Lendal Jørgensen
9.45	Fælles oplæg og peptalk ved Lawand Hiwa Namu, arbejds- markedscommentator og tidligere taleskriver i FH
10.30	Faglige oplæg (jf. tilmelding)
12.00	Frokost
13 - 14.30	Faglige oplæg (fortsat)
14.30	Efteruddannelsen for tillidsrepræsentanter afsluttes

*Repræsentantskabsmøde
for repræsentanter
og gæster*

Torsdag 2. november

- 14.30-15 Sidste mulighed for registrering og udlevering af stemmesedler
Registrering kan ske fra klokken 9.00
- 15.00 Møde i salen (pauser undervejs)
- 16.50 Kredsvis drøftelser af beretningerne samt gæstearrangement
- 19.30 Middag og underholdning ved Carl Emil
- 21.30 Fest i salen

Fredag 3. november

- 7.30 Morgenmad
- 9.00 Morgen(op-)sang ved professor og forfatter Lene Tanggard: "Såden modvirker vi de unges mistrivsel"
- 9.45 Pause
- 10.15 Mødet genoptages
- 12.00 Frokost
- 13.00 Mødet genoptages
- 13.15 'Moralsk stress: Sådan opstår det. Sådan slipper vi af med det'.
Oplæg ved ph.d. og docent ved Professionshøjskolen i København
Nana Vaaben
- 14.00 Mødet genoptages (pauser undervejs)
- 17.00 Seneste afslutningstidspunkt for repræsentantskabsmødet

Sandwich til hjemturen kan bestilles ved tilmelding på NemTilmeld

FRIE SKOLERS LÆRERFORENING

FORMAND
Monica Lendal Jørgensen

NÆSTFORMAND
Rikke Josiasen

KREDS 1 • FORMAND
Lars Holm

KREDS 2 • FORMAND
Rikke Friis Sørensen

KREDS 3 • FORMAND
Vivian Holm

KREDS 4 • FORMAND
Finn T. Hansen

KREDS 5 • FORMAND
Ricky Bennetzen

KREDS 6 • FORMAND
Karen Louise Pedersen

KREDS 7 • FORMAND
Minna Riis

KREDS 8 • FORMAND
Lykke Svarre

En beretning som den, du sidder med her, er et helt afgørende dokument i en demokratisk medlemsorganisation som Frie Skolers Lærereforening. Derfor gør vi os i hovedbestyrelsen umage med at skrive beretningen. Og derfor håber vi, at du som medlem vil læse og drøfte beretningen med dine kolleger.

Beretningen er et slags regnskab. Vi aflægger som hovedbestyrelse (politisk) regnskab til repræsentantskabet for vores arbejde siden det seneste repræsentantskabsmøde i 2021. Vi beretter om, hvad vi har brugt vores kræfter på, og vi fortæller om de dagsordner og sager, som vi har været optaget af. Med andre ord: Vi beskriver, hvordan vi har forstået og forvaltet det (politiske) mandat, som vi fik på det seneste repræsentantskabsmøde.

Beretningsdiskussionen op til og på repræsentantskabsmødet er samtidig din mulighed for som medlem at få direkte indflydelse på foreningens kurs. Ved at forholde dig til beretningen, giver du feedback til os i hovedbestyrelsen. Prioriterer vi i hovedbestyrelsen vores ressourcer korrekt efter din mening? Det kan du være med til at drøfte og beslutte.

Drøftelserne begynder i klubben på den enkelte skole. De går videre i kredsen. Og de kulminerer i repræsentantskabet. Gennem drøftelserne i på skolen og i kredsen kan du påvirke dem, som repræsenterer dig på repræsentantskabsmødet den 2. og 3. november i Nyborg.

Som hovedbestyrelse er vi interesserede i at brede medlemsdemokratiet så langt ud som muligt, og derfor håber vi, at du og dine kolleger vil bidrage til debatten om og udviklingen af foreningen. Kun sådan sikrer vi, at hovedbestyrelsen (og foreningen) er på ret kurs i forhold til medlemsønskerne. Og kun sådan sikrer vi foreningen som en demokratisk medlemsorganisation af gavn og ikke kun af navn.

*God læse- og debatlyst
Hovedbestyrelsen*

ET FORANDRET FÆLLESSKAB I EN FORANDRET TID

I Frie Skolers Lærereforening er der sket forandringer siden repræsentantskabsmødet 2021. Når foreningens repræsentantskab træder sammen i Nyborg den 2. og 3. november 2023, er det med et nyt formandskab. Foreningen har fået ny sekretariatschef. Der er tre nye kredsformænd og endnu flere nye ansigter i kredsbestyrelserne. Der har været stor udskiftning blandt de tillidsvalgte. Og medlemstilvæksten er fortsat, så vi nu har rundet 11.000 medlemmer – 455 flere, end da repræsentantskabet sidst var samlet.

Også tiderne forandres. Corona er næsten forsvundet, men andre store udfordringer er kommet til. Krigens i Ukraine påvirker os både følelsesmæssigt og økonomisk.

Reallønnen har været under pres af høj inflation, der er store rekrutteringsproblemer mange steder i den offentlige sektor og på bestemte uddannelsesområder, og krigens, reallønnen mv. rejser en lang række nye udfordringer for foreningens interessevaretagelse.

I december 2022 fik vi en SVM-flertalsregering, der har kastet mange nye bolde i luften, og foreningen har forsøgt at gribe dem, der er landet på vores banehalvdel. Afskaffelsen af store bededag blev regeringens første store magtdemonstration og et eksempel på, at den danske model kan komme under alvorligt pres.

Med den nye regering fik vi også en ny undervisningsminister, som hurtigt inviterede organisationerne på det frie skoleområde til kaffe og dialog om bl.a. trivselsudfordringer, erhvervsuddannelserne og de mange

unge, som står uden uddannelse eller beskæftigelse. Samtidig er der også nye personer på en række poster i ministeriet, og vi har brugt foråret 2023 på at etablere et fornuftigt samarbejde.

Men selv om meget er nyt, er opgaven for foreningen grundlæggende den samme: Foreningen skal passe på lærerne og de frie skoler. Foreningen skal varetage medlemmernes interesser. Og det skal den gøre på en lang række områder: løn, ansættelse, arbejdstid, arbejdsmiljø, læreruddannelse, pædagogisk udvikling, skolepolitik og så videre.

På de følgende sider beskriver hovedbestyrelsen, hvordan foreningen har arbejdet, og hvilke dagsordner der har fyldt i den forangne repræsentantskabsperiode.

1. Arbejdsliv og arbejdsmiljø

A) OVERENSKOMST, LØN OG ARBEJ DSTID

I 2021 indgik vi den nuværende overenskomstaf tale for lærere og børnehaveklasseledere, og for første gang siden 2013 fik lærerne igen aftalte rammer for deres arbejdstid.

Den nye aftale om arbejdstid trådte i kraft i 2022. Implementeringen af aftalen med skoleplaner, opgaveoversigter, kvartalsvise statusopgørelser og endelig opgørelse ved udgangen af skoleåret har ikke været uden udfordringer, og selv om der på de fleste frie skoler er en stærk tradition for samarbejde,

så skal både ledelse og lærere vænne sig til den nye måde at planlægge arbejdstiden på, som følger af aftalens samarbejdsspor.

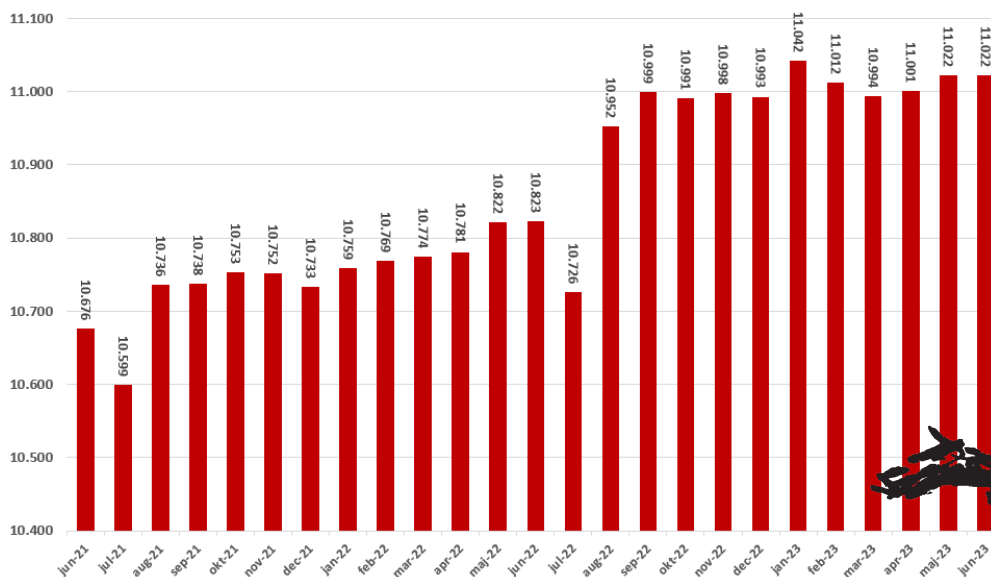
I Frie Skolers Lærereforening har vi brugt mange ressourcer på at bakke tillidsrepræsentanter og lærere op i forhold til at søge den nødvendige indflydelse på arbejdstiden, og de fleste steder går det rigtig fint. Vi ved, at indflydelse på egen arbejdstidsituation er helt afgørende for lærernes mulighed for at løfte opgaven med at undervise eleverne, og derfor er arbejdstidens tilrettelæggelse et anliggende for alle.

Større gennemsigtighed, mere sikker opgørelse af arbejdstiden og øget fokus på tillidsrepræsentantens rolle er positive resultater af den nye arbejdstidsaftale. Som en del af overenskomstaf taltalen i 2021 er der igangsat en evaluering af arbejdstidsaftalen, og vi ser frem til at se resultatet.

Ud over en ny arbejdstidsaftale blev der med overenskomstaf taltalen i 2021 også centrale lønstigninger til alle, et ekstra løft til børnehaveklasselederne, ny seniorbonus til alle, der er fyldt 62 år, sorgorlov til forældre, som mister et barn, og en forbedring af gruppe-livsordningen.

Lønnen stiger

Ved overenskomstforhandlingerne i 2021 fik vi acceptable centrale lønstigninger, men det lykkedes ikke at overbevise Medarbejder- og Kompetencestyrelsen om, at statens lønssystem ikke resulterer i tilstrækkeligt høje lønninger på det frie skoleområde, selv om Medarbejder- og Kompetencestyrelsen gentagne gange har

Medlemstallet stiger

Frie Skolers Lærereforening får stadig flere medlemmer. Fra juni 2021 til juni 2023 er medlemstallet vokset med 346. Det svarer til en medlemsvækst på 1,5 procent om året. Frie Skolers Lærereforening har haft medlemsfremgang siden 2015. ■

forsikret, at den forventer, at skolerne løbende udvikler den lokale løn. Det sker bare ikke i et tempo, så lønnen på de frie skoler følger med folkeskolelærernes, selv om Frie Skolers Lærereforening centralt og tillidsrepræsentanterne lokalt bruger mange ressourcer på at udvikle den lokale løn.

Det blev dog aftalt, at der i overenskomstperioden skulle iværksættes en undersøgelse for at afdække brugen af lokale lønmidler på de forskellige statslige arbejdspladser. Undersøgelsen kom meget sent i gang, og resultatet

lå ikke færdigt, da der var deadline for denne beretning.

I de seneste år er det ved en massiv indsats fra foreningens og tillidsrepræsentanternes side trods alt lykkedes at mindske lønnefterslæbet i forhold til folkeskolen. Vi har bl.a. i efteråret 2022 gennemført endnu en række velbesøgte regionale medlemsmøder med debat om lønnen og løntjek for den enkelte, men vi er ikke i mål endnu, og især efterskolelærernes gennemsnitsløn ligger væsentligt under folkeskolelærernes.

Løn bliver overenskomstkravet

I foråret 2023 har der lokalt i FSL-klubberne været drøftelser og efterfølgende kravopstillingsmøder i kredsene som en del af forberedelserne af overenskomstforhandlingerne i 2024. Og der er ingen tvivl om, hvad medlemmerne vil: LØN står fortsat øverst på listen. Med den alvorlige

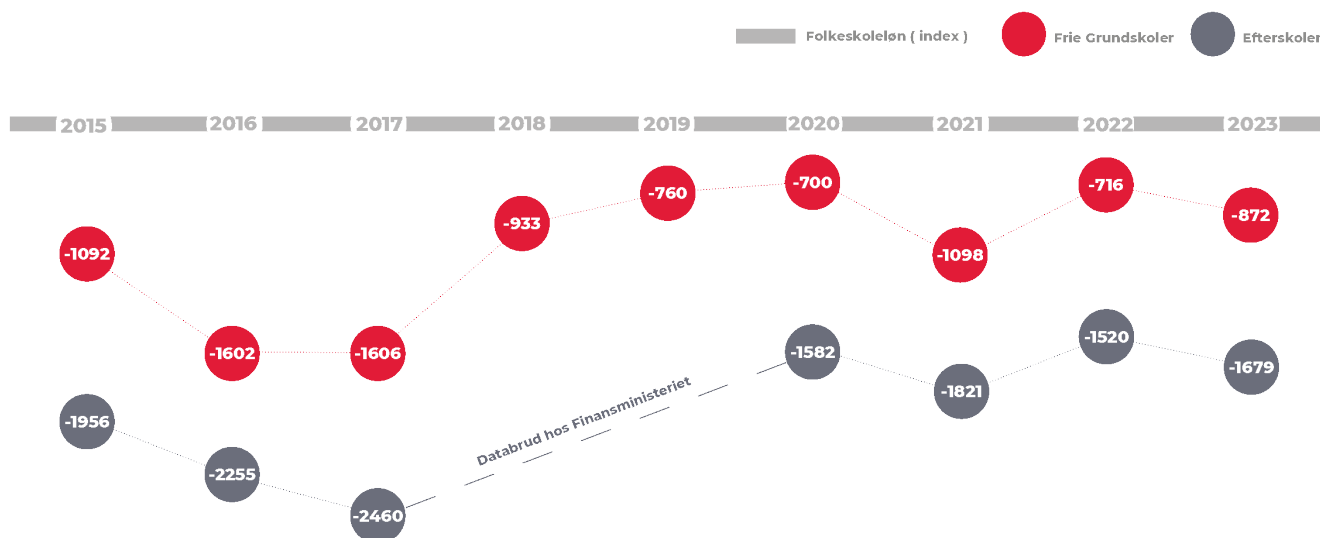
inflation i 2022 og formodentlig også i 2023 og 2024 er der naturligvis blandt medlemmerne en udbredt bekymring for reallønnen. Vil vi kunne hente det tabte ind og fastholde købekraften i årene fremover?

Gode centrale lønstigninger bliver helt afgørende, og vi har fortsat et ønske om at minimere den del af lønnen, som aftales lokalt.

Ud over lønnen har der på medlemsmøderne bl.a. været ønske om at se på pension, seniorordninger og lærerstartordninger.

I efteråret 2023 udtages de endelige krav, og det sker bl.a. på baggrund af drøftelserne på skoler og i kredse i foråret 2023 og på kredsbestyrelsesseminaret ultimo august. Resultatet af overenskomstforhandlingerne på det private arbejdsmarked, som blev gennemført i foråret 2023, bliver retningsgivende for forhandlingerne på det offentlige område i 2024.

Resultatet på det private område blev

Fra 2015 og frem til 2017 sakkede lærerne på de frie skoler lønmæssigt mere og mere bagefter folkeskolelærerne. I 2017 var grundskolelærerne knap 20.000 kr. efter om året, mens efterskolelærerne var næsten hele 30.000 kr. efter. Fra 2020 indsnævrede foreningens lønkampagne gabet, men siden har det udvidet sig lidt igen. På grund af problemer med efterskolernes indberetninger til Finansministeriets forhandlingsdatabase finder der ingen pålidelige talt fra 2018 og 2019.

Lokallønnen vokser flot – men ikke nok

Siden 2013 har tillidsrepræsentanterne næsten fordoblet den gennemsnitlige lokalløn på grundskolerne – fra 21.400 til 38.156 kr. om året. Det svarer til 78 procent over ti år.

På efterskolerne har vi kun pålidelige og sammenlignelige tal fra 2020 og frem. Og siden 2020 har tillidsrepræsentanterne på efterskolerne løftet den gennemsnitlige lokalløn fra 26.300 til 33.560 kr. om året. Det svarer til 28 procent over tre år).

På begge områder er den gennemsnitlige lokalløn altså vokset markant.

Alligevel tjener lærerne på de frie

grund- og efterskoler stadig mindre end lærerne i folkeskolen. Lærerne på de frie grundskoler tjener i gennemsnit cirka 10.000 kr. mindre end folkeskolelærerne om året, mens lærerne på efterskolerne i gennemsnit tjener cirka 20.000 kr. mindre end folkeskolelærerne om året.

Siden 2015, hvor Frie Skolers Lærereforening intensiverede sin lønkampagne, har grund- og efterskolelærerne nærmet sig folkeskolelærernes lønniveau – dog øgedes afstanden til folkeskolelærerne fra 2022 til 2023.

Når folkeskolelærerne tjener mere,

skyldes det især, at lokallønnen fylder mindre i deres samlede løn. Folkeskolelærerne får den løn, som aftales centralt ved overenskomsten, mens lærerne på de frie skoler skal forhandle sig til en stor del af lønnen lokalt.

Samtidig giver reguleringsordningen en bedre lønudvikling på det kommunale område end på det statslige, hvor de frie skoler ligger. Det betyder, at tillidsrepræsentanterne skal forhandle endnu flere lønkroner hjem for at følge med folkeskolen. ■

► stemt hjem med stort flertal, bl.a. fordi der er en forventning om, at det vil være muligt at fastholde reallønnen, og på det offentlige område må vi kræve det samme. Trods krig og krise er den danske økonomi bundsolid og ledigheden rekordlav. Det må komme alle til gode, både på det private og det offentlige arbejdsmarked.

Rekruttering og løndebat på det offentlige arbejdsmarked

Siden sygeplejerskernes strejke og regeringsindgrebet i 2021 har der været debat om løningerne til forskellige faggrupper på det offentlige område. I efteråret 2021 nedsatte den daværende S-regering en lønstrukturkomité for at undersøge lønstrukturer i forskellige offentlige sektorer.

I juni 2023 offentliggjorde komiteen sin rapport.

Ved præsentationen blev det slået fast, at undersøgelsens resultater ikke siger noget om, hvorvidt bestemte gruppers løn er retfærdig, eller om nogen har fået for meget eller for lidt i løn i forhold til andre. Komiteens formand, professor og tidligere overvismand Torben B. Andersen, gav ved præsentationen udtryk for, at det er umuligt at lave en undersøgelse, som viser, om lønnen er retfærdig eller lignende, for det afhænger af, hvilke parametre man lægger til grund. Samtidig er lønnen et udtryk for de overenskomstaftaler, som er blevet indgået på de forskellige områder gennem mange år, hvor der har været forskellige prioriteringer i løndannelsen.

Inden vi går i gang med overenskomstforhandlingerne, skal der i efteråret 2023 være trepartsforhandlinger mellem regeringen, arbejdsgiverne og Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) om de tre mia. kroner, som er afsat til at løse rekrutteringsudfordringer på det offentlige arbejdsmarked. Hvor disse

forhandlinger ender, hvilke områder der bliver tilgodeset, og på hvilken måde det kommer til at ske, bliver meget spændende at følge. Det er dog helt afgørende, at forhandlingen om disse særligt afsatte midler ikke får indflydelse på efterfølgende overenskomstaftaler. Det bliver en udfordring, som Fagbevægelsens Hovedorganisation må påtage sig at løse som repræsentant for hele fagbevægelsen.

B) ARBEJDSMILJØ

En afgørende forudsætning for lærerarbejdet, for undervisningen og for elevernes trivsel er, at læreren og børnehaveklasselederen trives og har et sundt og sikkert arbejdsmiljø. Hvis skolerne i fremtiden skal kunne tiltrække nye lærere, og hvis både nuværende og fremtidige lærere skal kunne holde til et helt lærerarbejdsliv, er det vigtigt, at der kommer større fokus på arbejdsmiljøet på den enkelte skole. Derfor er arbejdet med arbejdsmiljøet også et strategisk indsatsområde for Frie Skolers Lærereforening.

Hovedbestyrelsen har i den forgangne periode besluttet, at kredsene skal opprioritere indsatsen for arbejdsmiljø, for eksempel med flere kredsarrangementer eller kurser om arbejdsmiljøemner. For at styrke arbejdsmiljørepræsentanterne og arbejdsmiljøarbejdet har foreningen – især i kredsene – haft fokus på, hvordan arbejdsmiljørepræsentanter og tillidsrepræsentanter bedst samarbejder.

Og foreningen har øget indsatsen for at få flere medlemmer valgt som arbejdsmiljørepræsentanter og – nok så vigtigt – at få dem registreret i medlemssystemet. Der er et betydeligt mørketal omkring arbejdsmiljørepræsentanterne, fordi det ikke er et krav, at foreningen skal informeres, når en arbejdsmiljørepræsentant bliver valgt eller genvalgt. Men det er meget vigtigt for sekretari-

Arbejdsmiljørepræsentanter i tal

Foreningen har medlemmer, der er valgt og registreret som arbejdsmiljørepræsentanter på:

- 317 af de 838 frie skoler.

Der er valgt medlemmer som arbejdsmiljørepræsentanter på:

- 213 grundskoler (41 procent).
- 96 efterskoler (39 procent).
- 8 højskoler (11 procent). ■

at og politikere, at vi ved, hvilke medlemmer der er arbejdsmiljørepræsentanter. Kun på den måde kan vi sende relevante nyhedsbreve, målrettede kampagner og tilbyde kurser, som gør det lettere at udfylde hvervet og styrke arbejdsmiljøindsatsen lokalt – til gavn for alle øvrige medlemmer.

Vi har i skrivende stund medlemmer registreret som arbejdsmiljørepræsentanter på 317 af de 838 frie skoler. Der er registreret medlemmer som arbejdsmiljørepræsentanter på 213 grundskoler, 96 efterskoler og 8 højskoler.

Arrangementer og kurser om arbejdsmiljø

Corona viste, hvor vigtige arbejdsmiljørepræsentanterne kan være på skolerne. Foreningen trak virkelig meget på arbejdsmiljørepræsentanterne i de to-tre mørke år. Med gode resultater. Arbejdsmiljørepræsentanterne fik ros for deres indsats fra flere sider.

Men corona aflyste også mange arbejds-

- miljøkurser og -arrangementer. Efter at vi igen har kunnet mødes, har foreningen – centralt eller i kredsene – arrangeret kurser om psykologisk tryghed, om bedre strategier til bekæmpelse af stress og om høje følelsesmæssige krav. Desuden har foreningen sat fokus på moralsk stress – blandt andet sammen med Nana Vaaben, som har holdt oplæg ved flere kredsarrangementer. Desuden deltog hun i foreningens arrangement om emnet på folkemødet 2023. Nana Vaaben er ph.d. og docent i ledelse og organisering af fagprofessionel praksis på Københavns Professionshøjskole.

Det psykiske arbejdsmiljø er en fælles udfordring

Selv om arbejdsmiljøarbejdet er meget vigtigt, er det på mange skoler svært at samle

Klar sammenhæng mellem indflydelse og trivsel

Trivselsundersøgelsen bekræftede et resultat, som andre store undersøgelser har vist: Lærere trives bedre, når de har indflydelse på deres arbejde, og når ledelsen inddrager dem i og giver dem indflydelse på tilrettelæggelsen af deres arbejdstid.

69 procent af dem, som svarer, at de altid trives på jobbet, oplever, at de har indflydelse på deres arbejde. Det gælder kun for 20 procent af dem, som sjældent trives på jobbet. ■

tilstrækkelig interesse for og opbakning til arbejdet. På skoleområdet er den største udfordring oftest det psykiske arbejdsmiljø, som af mange opleves som diffust og svært at håndtere. Man kan ikke ligesom på det fysiske arbejdsmiljø finde helt konkrete og specifikke tal for, hvornår det psykiske arbejdsmiljø er godt, og hvornår det er skidt. Og da det ofte drejer sig om ting som indflydelse, anerkendelse og inddragelse bliver det lidt abstrakt – vi mangler et fælles og forståeligt sprog, når det handler om psykisk arbejdsmiljø.

Samtidig er der en kedelig tendens til, at problemer med det psykiske arbejdsmiljø bliver individualiseret og dermed et problem for den enkelte. Foreningen har i alle sine kampanjer og indsatser arbejdet på et etablere en forståelsesramme, hvor arbejdet med både det fysiske og det psykiske arbejdsmiljø og løsningen af arbejdsmiljøudfordringer bliver et fælles ansvar.

Arbejdsmiljø og trivsel

For at styrke og målrette arbejdsmiljøarbejdet gennemfører foreningen i alle lige år en trivselsundersøgelse blandt medlemmerne. Det er vores største undersøgelse og den undersøgelse, som har den højeste svarprocent blandt medlemmerne.

Den trivselsundersøgelse, som blev gennemført i begyndelsen af 2022, viser, at hovedparten af medlemmerne altid eller ofte trives på deres arbejde (77 procent), og 87 procent svarer, at de altid eller ofte oplever, at de udfører et meningsfuldt arbejde.

Men den peger også på udfordringer: 23 procent af lærerne oplever, at der ikke er balance mellem mængden af arbejdsopgaver og den tid, de får til opgaverne. Og 29 procent angiver, at der ikke er balance mellem den kvalitet, skolen ønsker, og de ressourcer, lærerne har til rådighed. På begge områder er

der tale om en svag stigning fra den forrige undersøgelse i 2020.

Samtidig viser undersøgelsen, at medlemmerne i stigende grad bemærker de lokale arbejdsmiljøindsatser, og det er et opmuntrende resultat. Det er lykkedes os at få arbejdsmiljøet højere op på skolernes dagsorden, og det kan vi især takke de tillidsvalgte for. Stor ros til de tillidsvalgte for det.

2. Skole- og uddannelsespolitik

A) DET UDDANNELSESPOLITISKE BAGTÆPPE

Efter corona vendte skolerne igen tilbage til en mere normal hverdag. I februar 2022 slap vi for alle restriktioner, og sygdommen blev ikke længere kategoriseret som samfundskritisk.

Men glæden blev kortvarig, for i samme måned, som vi slap for nedlukning og fjernundervisning, bevægede russiske styrker sig ind i Ukraine, og en krig i Europa var en realitet.

I de første hektiske måneder og uger flygtede kvinder og børn i stort tal fra de krigsramte områder, og selv om langt de fleste tog ophold i nabolande, så kom der også en del til Danmark.

Fra Undervisningsministeriets side erstatte man de mange coronamøder, som formand, næstformand og sekretariat deltog i, med nye referencegruppemøder om skolernes muligheder for at modtage de ukrainske børn. Forventningen var, at der ville komme op mod 100.000 kvinder og børn til Danmark, og at de ville blive i landet i en længere periode. Det har siden vist sig, at langt færre faktisk kom hertil, og derfor blev presset på skolerne heller ikke så stort som for-

ventet. Ikke desto mindre er der nu, også på de frie skoler, ukrainske elever, som på grund af deres baggrund og situation har brug for særlig opmærksomhed og omsorg.

Der er ingen tvivl om, at krigen i Ukraine har betydning for os alle, og ikke mindst for børn og unge, som ikke har kendt til oprustning og trussel om krig i Europa, og selv om Ukraine kan synes langt væk, så kommer beghederne med helt ind i børneværelset og klasselokalet via medierne. Det er vi nødt til at forholde os til som lærere og ansvarlige voksne.

I coronatiden blev det i skolen, at elevernes bekymringer i forhold til smitterisiko og sygdom måtte drøftes, og på tilsvarende måde må skolen og lærerne hjælpe eleverne ved at tale med dem om situationen i Ukraine.

Investeringer frem for besparelser

Den økonomiske krise, som krigen har medført, har især ramt den almindelige danskers købekraft, men også de offentlige prioriteringer forandres.

Samtidig er det tilsyneladende op ad bakke at få de ansvarlige politikere til at opfatte midlerne til skole og uddannelse som en investering i fremtiden og ikke blot som en udgift, der skal minimeres mest muligt.

Den danske økonomi er – trods krig og inflation – bundsolid, og beskæftigelsen har aldrig været højere. Alligevel oplever vi i 2023 endnu en runde af folkeskolenedlæggelser,

som med al sandsynlighed bliver efterfulgt af oprettelse af små friskoler, der hvor forældrene ikke vil finde sig i kommunernes lukning af den lokale skole. En undersøgelse fra TV 2 viser, at hver anden nye friskole bliver oprettet, fordi kommunen lukker en lokal folkeskole. Det er bekymrende og uholdbart, både for folkeskolen og de frie skoler. Frie Skolers Lærereforening ønsker, at de frie skoler er et værdibåret, pædagogisk alternativ til en stærk folkeskole. De frie skoler skal ikke overtage den kommunale undervisningsopgave.

Elevfordeling truer friheden

I 2022 havde den daværende regering som målsætning at ændre på elevfordelingen – ikke bare i folkeskolen, men også på de frie skoler.

En af de politikere, som gik forrest i kampen for en mere "blandet" skole, var socialdemokraten Jens Joel, som skrev bogen "Fællesskaber", og som også deltog i et af Frie Skolers Lærereforenings arrangementer på Folkemødet 2022. Jens Joel argumenterede for, at alle skoler skulle have samme gennemsnitlige sammensætning af elever ud fra deres socio-økonomiske baggrund, og at skoler, som ikke havde en gennemsnitlig elevsammensætning, skulle straffes økonomisk. Imod forslaget talte den meget varierede befolkningssammensætning, hvor det i nogle områder simpelt hen ikke er muligt at ramme en socioøkonomi,

som svarer til landsgennemsnittet, fordi der er meget få rige eller meget få fattige familier i kvarteret. Og for de frie skoler gjorde forslaget op med hele grundtanken om, at forældre kan samles med andre, der af religiøse, ideologiske eller pædagogiske årsager vælger et alternativ til folkeskolen.

I regeringsgrundlaget for den nye regering står intet om at ensrette alle grundskoler. Den nye regering taler mindre om, at de frie skoler skal begrænses i deres frihed og mere om, at folkeskolen skal sættes fri. Det er godt, og vi må se frem til, at det får afsmittende virkning på den måde, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) stiller krav på og fører tilsyn med frie skoler på.

Højskoler og kvote 2

På højskoleområdet har der været elevfremgang bl.a. på baggrund af coronatiden, hvor det var svært at rejse ud i verden. For mange unge blev et højskoleophold den oplagte mulighed for en alternativ dannelsesrejse inden videre uddannelse.

I sommeren 2022 meldte den daværende socialdemokratiske mindretalsregering ud, at højskoleophold ikke længere skulle tælle med i de unges kvote 2-ansøgninger til de videregående uddannelser. Forslaget blev heldigvis ikke til virkelighed, og det er fortsat sådan, at de enkelte uddannelsesinstitutioner selv vurderer, hvilke kriterier man lægger vægt på ved kvote 2-ansøgninger, og at ►

- højskoleophold af en vis længde kan tælles med.

Kampen for 10. klasse

Da Mattias Tesfaye i december 2022 trådte til som ny undervisningsminister, satte han et stærkt fokus på de 42.000 unge, som ikke har et job eller er i gang med en uddannelse.

Også Reformkommissionen havde fokus på den såkaldte potentialegruppe, men da kommissionen den 3. maj 2023 kom med sin rapport, overskyggede en enkelt anbefaling de andre. Reformkommissionen foreslår, at 10. klasse helt afskaffes og erstattes af en ny ungdomsuddannelse – hpx (højere praktisk eksamen) – som skal lede eleverne i retning af en erhvervsuddannelse.

Både for efterskolerne og for en lang række frie grundskoler vil forslaget være fatalt, men allervigtigst vil det, hvis det skulle blive til virkelighed, være ødelæggende for de 40.000 unge, som hvert år vælger at gå i 10. klasse – ikke bare for at blive klar til en ungdomsuddannelse, men også for at højne deres faglige niveau, fordybe sig, blive mere moden og afklarede, både i forhold til livet generelt og i forhold til valg af ungdomsuddannelse.

De seneste tal viser, at syv procent af de elever, som afsluttede 9. klasse, ikke startede på en skolebænk efter sommerferien 2023, og tallet er stigende. Risikoen for, at potentialegruppen vokser i fremtiden, er derfor overhængende. Men 10. klasse kan være med til at sikre en tryk overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse, og sådan bør det blive ved med at være.

Det pres, som mange unge oplever, og som bidrager til mistriksel og frafald på uddannelserne, bliver i hvert fald ikke lettet, hvis 10. klasse bliver transformeret til en ungdomsuddannelse. Det tager tid at blive voksen – og tid er måske den største gave, vi

kan give vores unge mennesker.

Sammen med skoleforeningerne og en række andre organisationer har vi genoptaget vores møder, hvor vi koordinerer indsatsen for at fastholde 10. klasse som et bredt, alment tilbud til alle, der ønsker det. Vi fortsætter kampen for at bevare 10. klasse.

STUK ville stramme kravet om at stå mål med folkeskolen

I 2022 forsøgte Styrelsen for undervisning og kvalitet (STUK) at udarbejde en vejledning om stå mål med-kravet på frie grundskoler. Vejledningen, hedder det i indledningen, "... præciserer (...) stå mål med-kravet i henhold til indholdsmæssige krav til en skoles mål for undervisningen og til en skoles undervisningsplaner. Endvidere beskriver vejledningen vigtige forudsætninger for en skoles opfyldelse af stå mål med-kravet, og hvordan undersøgelser af disse forudsætninger indgår i styrelsens tilsynspraksis". Oversat til mere forståeligt sprog ville styrelsen skrive en vejledning, der forklarer, hvad det vil sige for en fri skole at stå mål med folkeskolen.

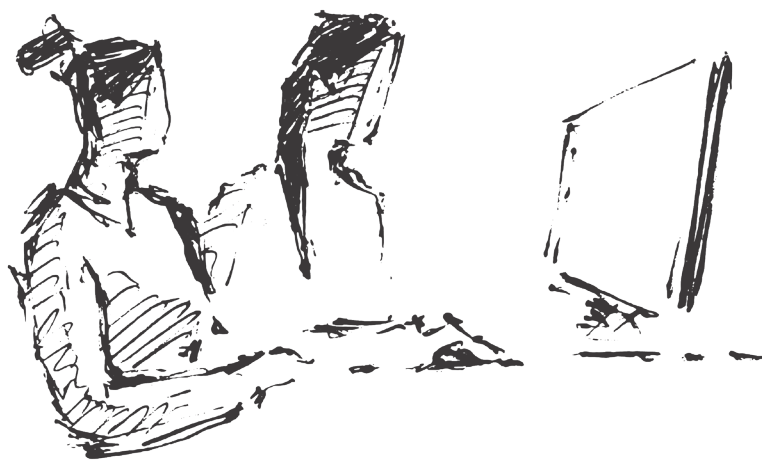
Forslaget blev sendt i høring, og teksten var helt uacceptabel. Den måde, som styrel-

sen beskrev stå mål med-kravet på, betød for eksempel, at det ville være en helt urimelig opgave for skolerne at dokumentere, hvordan de opfyldte kravet, hvis man valgte ikke at følge folkeskolens Fælles Mål.

Der var samtidig i forslaget en fuldstændig mangel på forståelse for de frie skolers ret til at være alternative og nærmest udelukkende et fokus på, hvad man ikke kan gøre frem for at belyse de muligheder, som en fri skole har for at løfte opgaven anderledes.

Efter en advokatundersøgelse, der vurderede, at forslaget til vejledningen fundamentalt var i strid med lovgivningen for frie skoler, besluttede Frie Skolers Lærereforening sammen med de øvrige involverede organisationer at sige meget stort NEJ TAK til forslaget. STUK lagde derefter vejledningen i skuffen.

Vi holder jævnligt kontaktmøder med STUK, og vi benytter naturligvis også disse møder til at drøfte tilsynets betydning for lærerne. Vi oplever, at der generelt er en god dialog med styrelsen, om end vi ikke altid er enige. Et eksempel er styrelsens fokus på lærernes uddannelse, hvor det af og til indgår i styrelsens vurderinger, om en lærer har en læreruddannelse. Vi må fastholde, at en lærerud-

dannelse fra en professionshøjskole ikke er et krav for ansættelse på en frie skole, ligesom det ikke er et krav, at man følger Fælles Mål. Graden af frihed er tæt forbundet med graden af tillid, og selv om tilsynet er sat i verden for at føre kontrol, må det ske på en måde, som viser den nødvendige tillid til skolerne og lærerne, og som respekterer, at de frie skoler er og skal være frie og anderledes. De frie skoler er et alternativ til folkeskolen – ikke en privat, konkurrerende leverandør af skoleydelse.

"Sammen om skolen" får stor betydning – også for frie skoler

I foråret 2023 har vi på vores møder med Undervisningsministeriet og de politiske ordførere på skoleområdet især haft fokus på, at "Sammen om skolen". "Sammen om skolen" er et samarbejde mellem ministeriet og organisationerne omkring folkeskolen, og vi hverken skal eller vil være en del af det. "Sammen om skolen" burde hedde "Sammen om folkeskolen", for det er det, det er. Men "Sammen om skolen" behandler også emner, som får direkte betydning for os som lærere på de frie skoler, og når det sker, vil vi inddrages og høres om dem.

Det er vigtigt for os, at lærerne, der underviser 20 procent af eleverne i grundskolen, også har en stemme, når det handler om en ny uddannelsesparathedsvurdering, en ny karakterskala, praksisfaglighed, nye prøveformer, nye nationale tests og lignende. For selv om vi ikke er 100 procent forpligtet på at følge alle folkeskolens regler, så ender de med at gælde på de mange frie skoler, som ikke aktivt beslutter at gøre noget andet. Man kan f.eks. ikke undgå at anvende folkeskolens karakterskala, medmindre man er en af de få prøvefri skoler.

I starten af august 2023 inviterede ministeren til Sorø-møde om folkeskolens fag og

prøver, og heldigvis valgte han at invitere bredt ud. Foreningens formand deltog i to meget inspirerende dage, hvor der var mulighed for at drøfte faglighed, praksisfaglighed, evaluering og praktiske prøver med både forskere og politikere.

Vi arbejder for og forventer, at den nye minister på tilsvarende vis også fremover vil inddrage os, når det er relevant. Lærerne på de frie skoler har faktisk mulighed for at bidrage med erfaringer f.eks. i forhold til praksisfaglighed og alternative evalueringsmuligheder, og vi har på lige fod med lærerne i folkeskolen en holdning til, hvordan god undervisning kan understøttes af lovgivningen.

B) LÆRERARBEJDE, PROFESSION OG UDDANNELSE

Lærerarbejdet har altid udviklet sig i takt med samfundsudviklingen, og lærerarbejdet har altid været til debat. Alle har en mening om skolen og lærerne, for alle har gået i skole og på egen krop erfaret, hvad det vil sige at møde en god lærer.

De elever, som skal undervises i skolen i 2023, ligner ikke de elever, som vi havde for 10 eller 20 år siden, og derfor er lærerarbejdet også blevet anderledes. Vi møder i dag langt flere elever, som har en diagnose, vi møder flere elever, som stiller høje krav til sig selv, og vi møder flere elever, som ikke rigtig trives.

Inklusionsdagsordenen har i en årrække fyldt rigtig meget, og både i grundskolen, efterskolen og højskolen kan det være en udfordring at målrette undervisningen til de mange elever med særlige behov.

Samtidig stilles der højere og højere krav til dokumentation i form af tests og eksamen, og det er ikke blot krav til eleverne, det handler om. Lærernes undervisning presses også af dokumentationskravene, hvor det ikke mindst

er forældrene, der i mange tilfælde har et ønske om at få at vide, at deres barn klarer sig godt og helst med de bedste karakterer.

Der kommer mange bud på, hvorfor vi i dag står med en generation af børn og unge, som ikke trives godt nok, men det handler blandt andet om det store forventningspres, som de oplever – fra deres forældre, fra samfundet, fra kammerater og fra skolen. Og ikke mindst fra dem selv. Skolen må være med til at modarbejde opfattelsen af, at kun ved at være perfekt og fejlfri er du god nok.

Teknologien er til debat

Med den teknologiske udvikling forandres lærerarbejdet på godt og ondt, både fordi der gives helt nye muligheder for at anvende teknologien i undervisningen, men også fordi der for eleverne er åbnet en verden, som fjerner dem fra det, som skolen også står for – fællesskab, faglighed og fordybelse.

I tiden med corona lærte vi at gennemføre virtuel undervisning. Det reddede meget, og det viste, at både lærere og elever var i stand til at omstille sig til en helt ny virkelighed på meget kort tid.

Samtidig blev skærmen også en forhindring for nærvær, og da skolerne igen åbnede, var der en del elever, som havde meget svært ved at finde tilbage til det fysiske fællesskab, som skolen også er.

Hen over sommeren 2023 var der en massiv debat om, hvordan man skal forholde sig til de nye muligheder i skolen. Synspunkterne spænder fra dem, der mener, at både mobiltelefoner og pc'er skal ud af skolen, og at papir og blyant skal bruges til eksamen, til dem, der mener, at vi skal lære eleverne at anvende teknologien så meget som overhovedet muligt.

Undervisningsminister Mattias Tesfaye (S) har udtrykt et ønske om at begrænse bru-

Sjællandske Nyheder
 Editorial | DK | 4. maj 2023

10. klasse letter de unges vej til livet

Af Karen Pedersen, Frie Skolers Lærereforening, kreds 6 Reformkommissionen, som regeringen har nedsat for at få gode idéer...

Social Echo **301** **0** **0**
 439k Reach

Berlingske
 Editorial | DK | 19. aug. 2021 · 21:00

Ret skytset mod politikerne og ikke de frie skoler

Samfundsmæssigt er frie skoler ikke en del af problemet – de er løsningen for de familier, som oplever, at politikerne lukker deres skole.

Social Echo **2** **0** **0**
 1.78M Reach

Neutral **0**

Monica Lendal, Jernsøen er formand for Frie Skolers Lærereforening.

Dette er et debatindlæg.
 Indlægget er udtryk for skribentens holdning. Du er velkommen til at deltage i debatten – send dit indlæg til debat@skolemonitor.dk

DEBAT

Monica Lendal: Reformkommissionens forslag om at nedlægge 10. klasse svarer til at sige, at 40.000 unge hvert år vælger forkert

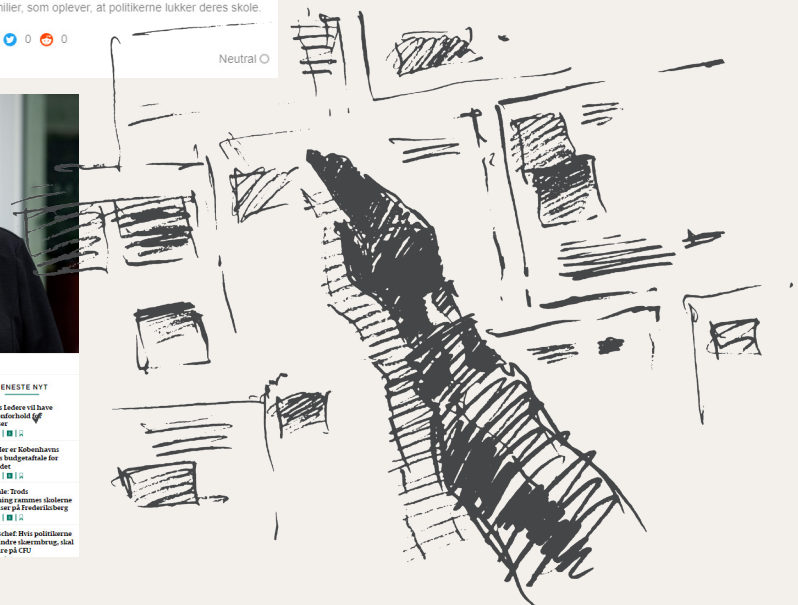
SENESTE NYT

Frie Skolers Lærere vil have trykkes indforhold af skoleledelse
 2 times views | **0** | **0**

Overblik: Her er Københavns Kommunes budgetafale for skolevæsenet
 2 times views | **0** | **0**

Budgetafale: Trods skolevæsenets økonomiske problemer på Frederiksberg
 2 times views | **0** | **0**

Forældrechef: Hvis politikerne vil have mindre skolebrug, skal de ikke spare på CPU

Foreningens politisk valgte bidrog især til debatten om 10. klasse og debatten om de frie skolers berettigelse. Men det var hovedbestyrelsens opfordring til Lizette Risgaard, som fik størst opmærksomhed.

Frie Skolers Lærereforening i medierne

Frie Skolers Lærereforening er blevet omtalt 387 gange i landsdækkende og lokale medier.

Her i blandt er knap 200 læserbreve og debatindlæg fra de politisk valgte i foreningen. Det er især medierne Politikens Skoleliv og Altinget, de har været bragt i. Debatindlægget med flest delinger på sociale medier var hovedbestyrelsesmedlem Karen Pedersens ind-

læg om 10. klasse bragt af Sjællandske Medier i maj 2023.

Debatindlæggene har især handlet om kampen for 10. klasse, debatten om flugten fra folkeskolen og om at give læreren og læreruddannelsen den respekt, som de fortjener.

Højskoleudvalget har også haft debatindlæg om hviletid på højskolerne i Højskolebladet.

Historien om, at Frie Skolers Læ-

rerforening som en af de første fagforeninger, opfordrede Lizette Risgaard til at trække sig som formand for FH, er den historie, som er nåede længst ud. På TV 2's online medier nåede den ud til 4,67 millioner personer.

Foreningen er fra august 2021 til august 2023 nået ud til 29,8 millioner personer igennem online og sociale medier. ■

► gen af skærme i undervisningen, ikke ved et totalt forbud, men ved at lade STUK lave retningslinjer eller anbefalinger.

På de frie skoler må elevernes brug af skærme og ny teknologi i skoletiden være en drøftelse og beslutning, der tages på den enkelte skole i samarbejde mellem ledelse og lærere. Der er ikke brug for central regulering men for lokale beslutninger, som bakkes op af både skolen og familierne.

Ny læreruddannelse skal tiltrække flere studerende

Langt de fleste lærere på de frie skoler har en læreruddannelse fra en professionshøjskole, og derfor har vi fulgt udviklingen af den nye læreruddannelse nøje.

Vi har siddet med i to grupper, hvor vi er kommet med vores input. Vi vender ofte blikket mod Den frie Lærerskole i Ollerup, og vi har undervejs i processen ofte peget på, at her kunne man hente fin inspiration.

Med den nye uddannelse, som er startet efter sommerferien 2023, får de studerende mere praktik, mere sammenhængende undervisning og genindførelse af helt grundlæggende fag som pædagogik, didaktik og psykologi. Der udestår fortsat en udfordring i forhold til den kritik, der handler om, at uddannelsen opfattes som en flaskehals, hvor der er begrænsede muligheder for videreuddannelse og karriereudvikling.

I foråret 2023 viste tallene fra den koordinerede tilmelding, at flere søgte læreruddannelserne. Det tændte et håb. Men forgæves. Da de endelige tal kom, var antallet af optagne på læreruddannelserne lidt lavere end året før. Paradoxet opstår, fordi nogle læreruddannelser fik flere ansøgere, end der var plads til, mens andre læreruddannelser fik færre og står tilbage med ubenyttede studiepladser.

Vi håber og tror alligevel, at den nye læ-

reruddannelse i de kommende år kan være med til at vende den negative udvikling, hvilket er helt nødvendigt, hvis vi skal sikre tilstrækkeligt mange velkvalificerede lærere i fremtiden.

C) EFTERUDDANNELSE OG KOMPETENCEUDVIKLING

En lærer bliver aldrig færdiguddannet.

For at skolen og undervisningen kan udvikle sig i takt med samfundsudviklingen, er det helt afgørende, at der afsættes midler til efter- og videreuddannelse.

Ved overenskomstaftalerne i både 2018 og 2021 blev der afsat midler til individuel kompetenceudvikling for ansatte på statens områder. Efter en lidt tøvende start er lærerne på de frie skoler blevet gode til at søge om midlerne, men det er ikke og har aldrig været meningen, at kompetenceudviklingen gøres afhængig af, om der kan opnås støtte udefra. Den enkelte skole har en forpligtelse til at afsætte de nødvendige midler til efteruddannelse, så lærerne kan udvikle deres fag og undervisning over et langt lærerliv. Kompetencefondsmidlerne er udelukkende et supplement.

I Frie Skolers Lærereforening bakker vi op om Kompetencefonden i dens nuværende form, men vi ønsker som udgangspunkt ikke at lægge flere overenskomstmidler i ordningen. Til gengæld forsøger vi at bakke op om mulighederne for at få relevante kurser som lærer på en fri skole. Vi har i årenes løb udviklet vores egne tilbud om minikurser og lærerkurser målrettet lærerne på frie grundskoler, efterskoler og højskoler, og der er god evaluering på de fleste initiativer. Vi afprøver med jævne mellemrum nye kurser for at se, hvor interessen er, og hvad der giver mening for medlemmerne. Noget går godt og andet mindre godt, men det er et vilkår, når

vi gerne vil eksperimentere og udvikle på vores kursusvirksomhed.

4. Foreningens politiske interessevaretagelse

Forretningsudvalget og hovedbestyrelsen har i de seneste år arbejdet indgående med at styrke den politiske interessevaretagelse.

I november 2022 var netop politisk interessevaretagelse et hovedemne på hovedbestyrelsens strategiseminar. På baggrund af et oplæg fra professor Anker Brink Lund, der var bogaktuel med ”Politisk interessevaretagelse – mere end lobbyisme og medie håndtering”, udviklede hovedbestyrelsen et fælles sprog for området og fik præsenteret en metode til analyse og identifikation af emner og dagsordener, som er velegnede at arbejde med for netop vores forening.

Som en udløber af de drøftelser har sekretariatet styrket sin politiske betjening af hovedbestyrelsen ved at oprette et egentligt politisk team. Ud over at stå for den administrative betjening af foreningens to faste udvalg, fagpolitisk udvalg (FAU) og skole- og uddannelsespolitisk udvalg (SUP), hjælper teamets konsulenter udvalgene med at identificere, prioritere og håndtere de politiske dagsordener, som ligger inden for udvalgenes kommissorier.

Kongstanken i den politiske interessevaretagelse i Frie Skolers Lærereforening er, at vi skal søge indflydelse på områder, som har betydning for medlemmerne, for lærerarbejdet og for de frie skoler.

Det politiske landskab er ændret

I tidligere repræsentantskabsperioder har de ►

► frie skolers frihed været et vigtigt emne for foreningens politiske interessevaretagelse. Det har både vist sig i forsvaret for de muslimske skolers ret til at være frie skoler, men også op til folketingsvalget i 2019, hvor de frie skoler var under stærkt angreb fra Socialdemokratiet, som ønskede at lukke frie skoler med for mange elever med anden etnisk baggrund end dansk og – senere i valgkampen – foreslog, at man skulle have let adgang til at oprette frie skoler i yderkantsområder, mens det skulle være sværere andre steder. Man ville forandre de frie skoler til private leverandører af kommunale skoleydelse, der hvor kommunen ikke selv fandt det rentabelt. Som nævnt tidligere, var debatten om elevfordeling desuden temmelig ophedet i 2022.

Med SVM-flertalsregeringen er den brændende platform lidt mindre varm. De frie skoler står ikke direkte for skud i regeringsgrundlaget, og der har ikke umiddelbart været større politiske angreb på skolernes frihed eller eksistensberettigelse.

Politiske dagsordener

Foreningen arbejder politisk for at varetage medlemmernes interesser på en række områder. Ud over de nævnte og meget markante enkeltsager som for eksempel 10. klasse og tilsyn arbejder foreningen hele tiden politisk med lønspørgsmål, arbejdsmiljø, skolernes frihed og så videre.

5. Foreningens tilstand og udvikling

A) ORGANISERING, MEDLEMS-UDVIKLING OG -TILFREDSHED

Foreningen rundede i foråret 2023 en mile-

pæl. Medlemstallet nåede op over 11.000 – det højeste nogensinde.

Medlemsfremgangen skyldes både, at der kommer flere lærere på de frie skoler, og at foreningen organiserer en stadig større andel af den voksende gruppe.

Når det lykkes foreningen år efter år at øge medlemstallet, skyldes det, at foreningen har et stærkt udgangspunkt for at organisere lærerne på de frie skoler: Vi er eksperter på vores forholdsvis snævre område. Frie Skolers Lærereforening skal ikke være eksperter i en masse forskellige overenskomster, og vi kan koncentrere os om at varetage interesserne for en forholdsvis homogen faggruppe. Vi er fagforeningen for lærerne på de frie skoler.

Fremgangen skyldes også, at foreningen arbejder aktivt med at organisere lærerne. Som en del af det arbejde har foreningens fagpolitiske udvalg drøftet og formuleret en organiseringspolitik og -strategi. Begge dele blev vedtaget af hovedbestyrelsen i foråret 2023, og de vil være retningsgivende for foreningens indsats i de kommende år.

Medlemstilfredsheden holder usædvanligt højt niveau

Siden 2015 har foreningen som en del af organiseringsindsatsen jævnligt fået gennemført medlemstilfredshedsundersøgelser. Det er ikke nok, at vi bliver flere medlemmer. Vi ønsker også en forening, hvor medlemmerne er mere tilfredse og mere loyale, og det kræver, at foreningens politikere og ansatte ved, hvad medlemmerne ønsker. Derfor gennemfører vi medlemstilfredshedsundersøgelserne.

Medlemstilfredsheden blev testet igen i januar 2023, og resultatet er godt. Medlemstilfredsheden ligger på 74 på en skala, hvor 100 er det højeste. Gennemsnittet for de 70 fagforeninger og medlemsorganisationer,

som gennemfører samme undersøgelse, ligger seks procentpoint lavere. Frie Skolers Lærereforening ligger solidt over gennemsnittet på alle de parametre, som udgør den overordnede medlemstilfredshed: tilfredshed, udbytte, medlemmernes vilje til at anbefale os til andre og medlemmernes begejstring for foreningen.

Igen denne gang gav medlemmerne sekretariats rådgivning topkarakter. Medlemmerne bedømmer sekretariatets rådgivning til 86 på 100-skalaen. Det er en fremgang på et point fra 2021-undersøgelsen og hele otte point højere end gennemsnittet.

Selv om foreningen scorer godt i undersøgelsen, er ambitionen stadig at få flere mere tilfredse og mere loyale medlemmer. For at nå det mål anbefaler hovedbestyrelsen, som drøftede undersøgelsen i marts 2023, at foreningen fokuserer på og udvikler sit image, sin interessevaretagelse og sin kommunikation.

B) TILLIDSREPRÆSENTANTERNE

Tillidsrepræsentanten er en hjørnesten i foreningen. På skolen forsvaret tillidsrepræsentanten den overenskomst, foreningen har forhandlet centralt. Tillidsrepræsentanten indgår lokalaftaler om arbejdstiden, som tilpasser overenskomsten til de lokale forhold, og tillidsrepræsentanten forhandler og udvikler den lokale løn. Tillidsrepræsentanten repræsenterer Frie Skolers Lærereforening på skolen og er medlemmernes stemme i forhold til forhandlinger med skolens ledelse. Og tillidsrepræsentanterne er uddannede og har dermed den nødvendige viden om overenskomst, forhandling og så videre, så de kan repræsentere medlemmerne på skolen og varetage deres interesser som lærere.

I skrivende stund har foreningen 636 tillidsrepræsentanter. Det betyder, at der er til-

Foreningen har i alt ...

636 tillidsrepræsentanter på 768 skoler (83 procent)

Fordelt på skoleformer har foreningen ...
410 tillidsrepræsentanter på 524 grundskoler (78 procent)
226 tillidsrepræsentanter på 244 efterskoler (92 procent)

Foreningen har tillidsrepræsentanter på ...
633 skoler
408 grundskoler
225 efterskoler

(Bemærk, at tallene for skolerne ikke kan lægges sammen, da en tillidsrepræsentant godt kan være tillidsrepræsentant på flere skoler og flere skoleformer på grund af de kombinerede skoler). ■

lidsrepræsentanter på 83 procent af de frie skoler – 78 procent af de frie grundskoler og 93 procent af efterskolerne.

I forbindelse med udrulningen af den nye arbejdstidsaftale indledte foreningen en kampagne henvendt til medlemmer på skoler uden tillidsrepræsentant. Arbejdstidsaftalen lægger nemlig op til et solidt samarbejde mellem skolens ledelse og tillidsrepræsentanten. Tillidsrepræsentanten drøfter de overordnede principper for planlægningen med ledelsen. Tillidsrepræsentanten præsenteres for og drøfter det skriftlige grundlag for ledelsens prioritering af arbejdstiden, og

tillidsrepræsentanten spiller en central rolle i evalueringen af det forgangne års planlægning. Og mange steder indgås lokalaftaler om arbejdstiden mellem tillidsrepræsentanten og skolens ledelse. Der er gode argumenter for at vælge en tillidsrepræsentant, når arbejdstiden skal planlægges og forhandles. Kampagnen betød, at der blev valgt tillidsrepræsentanter på yderligere 12 skoler, men der er stadigvæk 110 frie skoler, som ikke har en tillidsrepræsentant, så arbejdet fortsætter.

Tillidsrepræsentanterne trives

Foreningen gennemførte i begyndelsen af 2023 en trivselsundersøgelse blandt tillidsrepræsentanterne. Undersøgelsen viste, at halvdelen af tillidsrepræsentanterne har haft posten i mere end tre år.

Og de trives i rollen som tillidsrepræsentanter. Syv ud af ti tillidsrepræsentanter svarer otte eller højere på en trivselskala fra nul til ti.

Men der er alligevel udfordringer for tillidsrepræsentanterne. 27 procent af tillidsrepræsentanterne oplever, at de har for lidt tid til at udføre deres tillidsrepræsentantopgaver, hvilket ikke burde være tilfældet, da tillidsrepræsentantcirkulæret sikrer, at tillidsrepræsentanten har den nødvendige tid til arbejdet.

Samtidig oplever 15 procent af tillidsrepræsentanterne, at de bliver presset af medlemmerne. Det handler for eksempel om, at medlemmerne har høje forventninger til, hvad tillidsrepræsentanten kan opnå ved lønforhandlinger, og hvad tillidsrepræsentanten i øvrigt kan overbevise ledelsen om – forventninger, som tillidsrepræsentanten ikke altid kan leve op til. I en medlemsorganisation som Frie Skolers Lærereforening er det helt afgørende, at medlemmerne lokalt

drøfter krav og forventninger, og at de tillidsvalgte får et mandat fra medlemmerne. Men det er også vigtigt, at medlemmerne bakker op om de tillidsvalgte og viser forståelse for tillidsrepræsentantens arbejdsbetingelser.

Tillidsrepræsentantuddannelsen får et løft

Tillidsrepræsentanterne er i al væsentlighed glade for den grunduddannelse, de har fået, og den efteruddannelse, de får.

I en længere periode har sekretariatet arbejdet med at udvikle grunduddannelsen, og den reviderede uddannelse, som vi tager hul på i efteråret 2023, er mere fokuseret, der er flere klare mål med de enkelte moduler og emner, og der fokuseres i højere grad på handlingskompetencer end på viden.

Uddannelsen skal sætte tillidsrepræsentanterne i stand til at løse deres opgaver og udfordringer på skolen over tid, og den viden, som er nødvendig, skal stilles til rådighed af foreningen, når der er brug for den.

C) HØJSKOLELÆRERNE

Højskolelærerne, som kom ind i Frie Skolers Lærereforening i 2020, er stadig en højt prioriteret gruppe. Fordi vi har stillet dem i udsigt, at vi vil kæmpe sammen med dem for at skaffe dem en overenskomst. Fordi de er en lærergruppe på det frie skoleområde og som sådan hører hjemme i Frie Skolers Lærereforening. Og på den helt store klinge: fordi vi som fagforening for lærerne på det frie skoleområde ikke bare kan sidde på hænderne, når der er en gruppe lærere på statens område, som ikke har en overenskomst.

Højskolelærernes løn-, ansættelses- og arbejdsforhold reguleres fortsat af Kulturministeriet, og det er helt uantageligt, at højsko-

Højskolelærernes løn halter bagefter

Højskolelærernes centrale løb består af basisløn og et kostskoletillæg. Basislønrinnet beregnes ud fra lærernes samlede anciennitet ved nuværende og tidligere beskæftigelse. Dertil kan lægges en række løndele, nemlig:

1. funktionstillæg
2. kvalifikationstillæg
3. engangsvederlag
4. udligningstillæg
5. H.P.U.-tillæg (obligatorisk for lærere, der har færdiggjort højskolepædagogisk uddannelse).

I 2020 var gennemsnitslønnen for højskolelærere 34.554 kroner om måneden. Højskolelærerne lå 1.500 kroner efter lærerne på de frie grundskoler, 100 kroner efter efterskolelærerne og hele 2.500 kroner efter lærerne i folkeskolerne.

Højskolerne er omfattet af ny løn, men lokalløn udgjorde i 2021 kun 1,1 procent af den samlede lønpulje på højskolerne. Det tilsvarende tal var 8,4 procent på efterskolerne. I 2021 modtog kun 9 procent af højskolelærerne funktionstillæg og kun 8 procent kvalifikationstillæg.

89 procent af medlemmerne svarede i undersøgelsen i 2020, at de aldrig har forhandlet deres løn lokalt.

(Tallene bygger på oplysninger fra Økonomytidskriftet, en undersøgelse blandt medlemmer af højskolelæreres løn og ansættelsesforhold foretaget af Frie Skolers Lærereforening i foråret 2020 samt en undersøgelse foretaget af Folkehøjskolernes Forening indsamlet november 2021. Løntallene tager ikke højde for forskelle i anciennitet). ■

- lærerne ikke er en del af den danske model og det særlige demokrati, der er på arbejdsmarkedet.

Højskolelærerudvalget har sammen med politikere og foreningens sekretariat arbejdet målrettet og benhårdt på at organisere

højskolelærerne for at få en overenskomst med aftalte forhold og ret til en tillidsrepræsentant. Derfor indstillede hovedbestyrelsen i slutningen af 2022 højskolelærerudvalget til FH's organiseringspris. Prisen gives til grupper, som har gjort en særlig indsats for orga-

niseringen og den danske model. Udvalget fik ikke prisen, men FH anerkendte højskolelærerudvalgets indsats ved at udvælge dem som en af tre nominerede.

Målet er at organisere over 50 procent af højskolelærerne som medlemmer, for først når vi er så mange, kan vi kræve forhandling om en overenskomst. På trods af vores anstrengelser er vi der ikke endnu.

Vi er i 2023 den fagforening, som organiserer langt flest højskolelærere, og selv om der endnu ikke er en overenskomst, hjælper vi højskolemedlemmerne med at sikre, at deres arbejdsforhold og løn er efter reglerne, og foreningens kendskab til det frie skoleområde har stor betydning for en god rådgivning og sagsbehandling.

Når det har vist sig vanskeligt at nå op på de afgørende 50 procent, skyldes det blandt andet den voldsomt store udskiftning, der er blandt højskolelærerne. Den betyder nemlig, at mange af de højskolelærere, der har meldt sig ind, relativt hurtigt forlader foreningen igen, fordi de får job uden for området.

Vi har håndtag, vi kan dreje på

I arbejdet med at organisere højskolelærerne har foreningen skiftet strategisk fokus. I stedet for næsten udelukkende at fokusere på, at lærerne ikke har en overenskomst, fokuserer vi på de regler, som gælder for området, og som vi kan hjælpe dem med her og nu.

Vi tilbyder medlemmerne løntjek. Vi hjælper med at udvikle den lokale løn, for selv om der ikke findes en overenskomst, er der mulighed for lokale løntillæg. Og vi hjælper

med at sikre, at arbejdsmiljøreglerne, ferie-reglerne, barselsreglerne og reglerne om lønmodtagernes rettigheder ved sygdom overholdes.

Hviletiden åbner døren til højskolerne

Reglerne om fridøgn og hviletid har været omdiskuteret på højskolerne. På baggrund af en henvendelse fra et medlem blev vi opmærksomme på, at en del højskoler efter rådgivning fra Foreningen af Folkehøjskoler i Danmark (FFD) mente, at man lokalt kunne beslutte at fravige arbejdsmiljølovens regler om fridøgn og hviletid. Det er imidlertid ikke korrekt. Arbejdsmiljølovens regler kan kun fraviges ved aftale med en fagforening, som repræsenterer de ansatte.

Efter lang tids udveksling af synspunkter, skrivelser og afgørelser mellem Frie Skolers

Lærereforening og FFD, ændrede FFD sin rådgivning.

Frie Skolers Lærereforening har siden indgået aftaler med enkelte højskoler. Men vi har kun indgået aftaler på skoler, som i forvejen har styr på arbejdstiden, og hvor der er konkrete og enkeltstående grunde til at fravige. Når vi får en henvendelse fra medlemmer på en højskole med ønske om at fravige hviletidsbestemmelserne, besøger vi skolen mindst en gang og tager en grundig snak med alle skolens lærere om, hvad der er på spil. Det er afgørende for os, at lærerne ikke føler sig pressede til at sige ja til fravigelser af bestemmelserne uden at kende grundlaget for deres arbejdstidsplanlægning og formålet med hviletidsbestemmelserne.

Sagen er et godt eksempel på, at der er brug for aftalte forhold på højskolerne. Der er brug for en overenskomst med mulighed for at

vælge en tillidsrepræsentant, som kan sikre, at reglerne overholdes, og at der kun laves lokale fravigelsesaftaler, hvor det ikke går ud over lærernes arbejdsmiljø.

D) ANDRE SÆRLIGE GRUPPER

De øvrige særlige grupper trives og har det tilsyneladende godt.

De lærerstuderende fra Den frie Lærerskole i Ollerup er blevet et større og større aktiv for foreningen, og vi har aldrig haft en højere organisationsprocent på skolen.

Og både højskolelærere, kostskolelærere, internationale lærere, børnehaveklasseledere og pensionister har stor succes med deres årlige og tilbagevendende møder.

En helt særlig gruppe er de medlemmer, som både arbejder som pædagoger og som lærere. Det er lykkedes at lave en ny aftale med BUPL og FOA om dobbeltorganisering af denne gruppe, og det betyder, at de kan være medlem af to foreninger, men kun betaler et kontingent. Den nye ordning er lettere at administrere, og den er mere retvisende i forhold til de dobbeltorganiseredes arbejde. Vi arbejder løbende på at udbrede kendskabet til ordningen, så medlemmerne kan få hjælp af den rigtige organisation, når der er behov for det. For Frie Skolers Lærereforening er dobbeltorganiseringsaftalen samtidig med til at understrege det faktum, at den, der deltagere i undervisningen i klasselokalet, er ansat på læreroverenskomsten, uanset hvilken uddannelse eller øvrig beskæftigelse, man har på skolen. ▶

6. Foreningen og omverdenen

I Frie Skolers Lærereforening forhandler og forsvare vi overenskomsten. Vi forsvare også vores arbejdspladser og søger indflydelse på den lovgivning, som skal gøre det muligt for os som lærere og børnehaveklasseludere at passe vores arbejde og undervise vores elever bedst muligt. På den måde forsøger vi at leve op til foreningens slogan: ”Vi passer på dig og de frie skoler.”

Når det drejer sig om emner som for eksempel dagpengereformer, EU's mindstelønsdirektiv, skattelovgivning og generel arbejdsmarkedspolitik, så overlader vi kampene til Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH).

I FH er vi 65 organisationer, og vi er selvfølgelig ikke enige om alt. Ikke desto mindre er det en styrke, når dansk fagbevægelse kan stå sammen i store spørgsmål, som for eksempel under pandemien, hvor der blev indgået 19 trepartsaftaler, der var med til at sikre, at virksomheder og institutioner kunne klare sig igennem, fordi både arbejdsgiver, arbejds-tager og statskassen ydede deres bidrag.

På skole- og uddannelsesområdet har det også værdi, at lærere kan drøfte uddannelse med jernindustriens folk og dermed nuance debatten, så alt ikke kommer til at handle om arbejdsmarked, produktivitet og employability.

Men når katastrofen rammer FH, så ryster hele fagbevægelsen. Sommeren 2023 vil blive husket som en rædselsfuld tid i FH, fordi formanden måtte træde tilbage, og alle måtte afvente advokatundersøgelsen om påståede grænseoverskridende og krænkende adfærd. Advokatens rapport kom i august, og undersøgelsens resultater var klare: Formanden havde i enkelte tilfælde udvist upassende adfærd og dårlig dømmekraft. Ingen ansatte

var blandt de krænkede, og ingen andre i FH havde haft viden, som man havde undladt at reagere på.

For alle i FH-huset, men også i de 65 organisationer, bør sagen bevirke, at man tænker sig godt om og tager forholdsregler, så lignende sager kan undgås. Vi vil som fagforening for vores medlemmer ikke acceptere grænseoverskridende adfærd på arbejdspladserne, og vi vil selvfølgelig heller ikke acceptere det i vores organisation.

I Frie Skolers Lærereforening vedtog vi allerede i 2021 et sæt spilleregler, der gælder, når man er ansat eller deltager i foreningens arrangementer. Vi har også etableret en whistleblowerordning, som kan anvendes, hvis man oplever grænseoverskridende adfærd i foreningen.

Vi skal være opmærksomme på, at den kultur, som eksisterede for 10 eller 20 år siden, ikke længere accepteres, og med god grund. Det gælder i foreningen og på skolerne.

7. Afslutning

Når Frie Skolers Lærereforening holder repræsentantskabsmøde i 2023, er meget i foreningen forandret.

I 2021 trådte det nye formandskab til, og i løbet af de seneste to år har kreds 3, kreds 4 og kreds 6 valgt nye formænd, og dermed er der også i hovedbestyrelsen sket stor udskiftning. Både på posterne som kreds næstformænd og de øvrige kredsbestyrelsesmedlemmer har der været en tilsvarende udskiftning, og det er virkelig positivt, at mange ønsker at stille op og deltage i det politiske arbejde i foreningen.

I slutningen af 2022 gik foreningens sekretariatschef gennem ti år, Henrik Wisbech,

på pension og blev afløst af Pia Bønning, der kom fra en chefstilling i Aarhus Kommune.

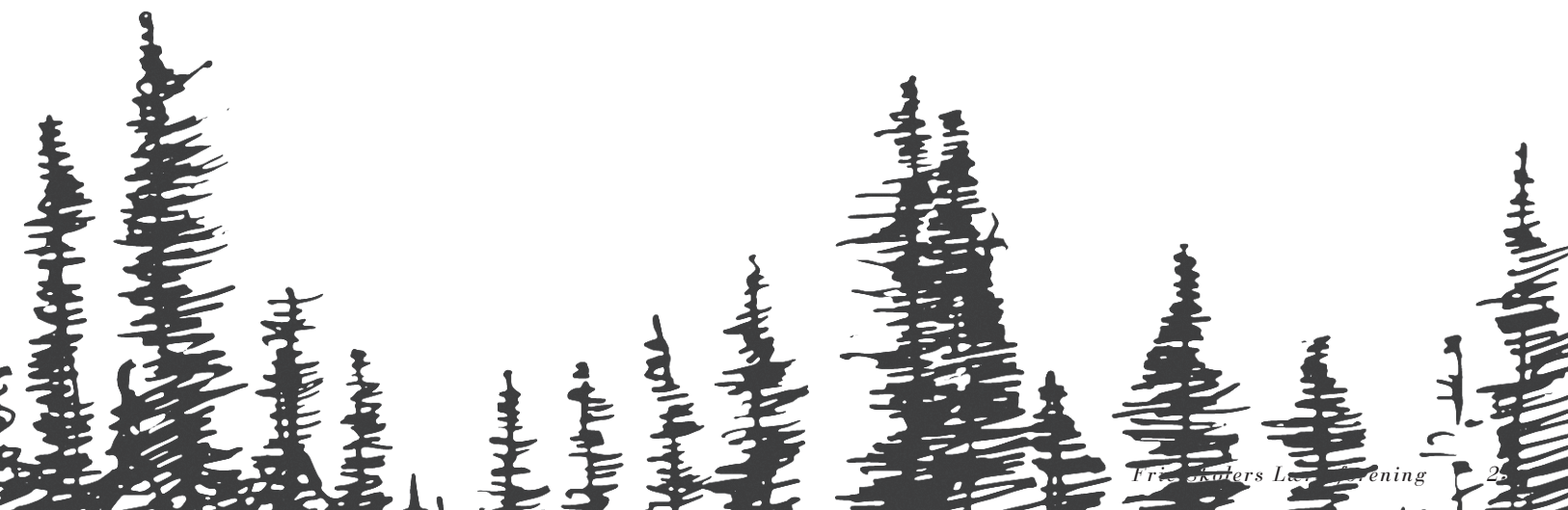
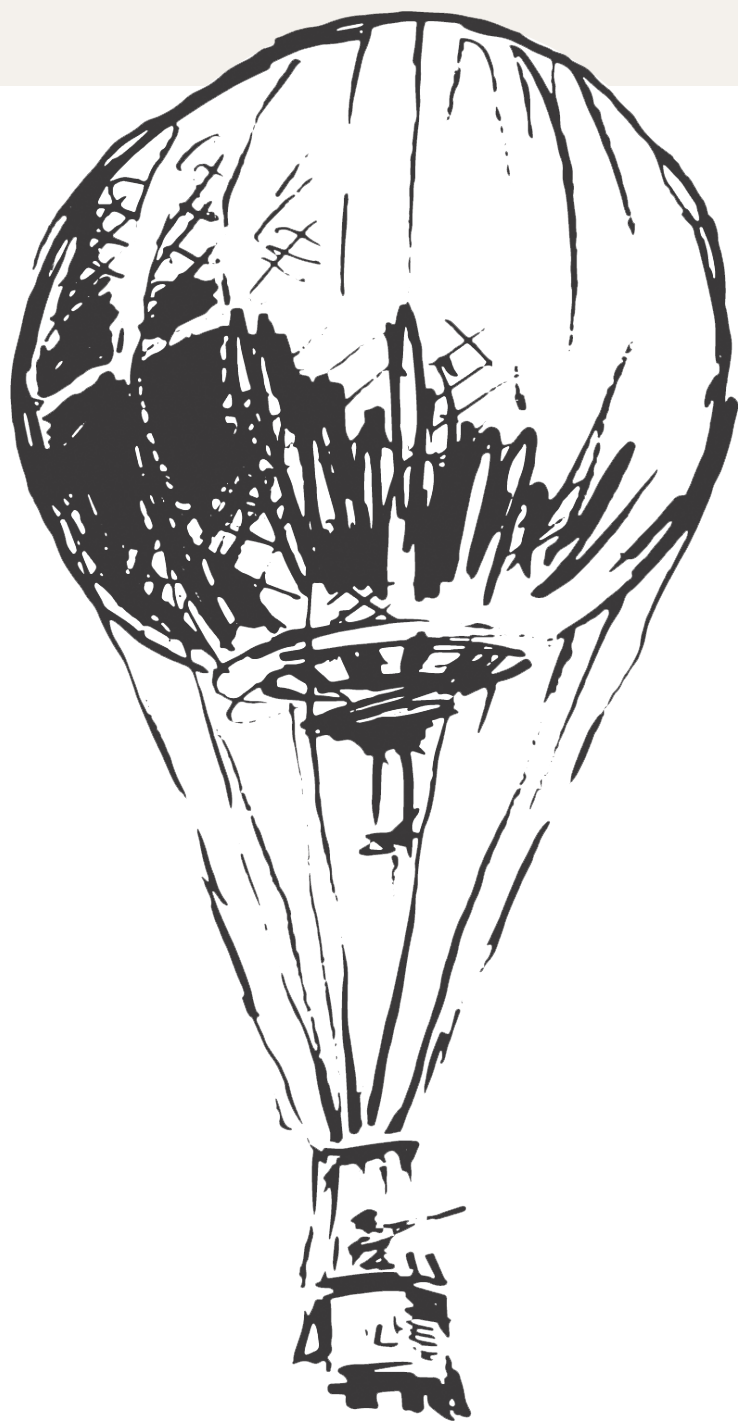
Vi er ikke alene

På titelbladet til ”Hvem ringer klokkerne for” citerede Ernest Hemingway digteren John Donne: ”Intet menneske er en ø, en verden for sig; ethvert menneske er et stykke af fastlandet, en del af det hele. Det gælder også for en fagforening som Frie Skolers Lærereforening. Frie Skolers Lærereforening er ikke en ø i sig selv. Vi er en del af noget større, og vi er kun dem, vi er, fordi vi gennem årene har bygget en række broer, som forbinder os med andre.

Det gælder alle skoleforeningerne og de mange frie skoler. Det gælder Danmarks Lærereforening og Uddannelsesforbundet. Det gælder Undervisningsministeriet og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Det gælder de øvrige fagforeninger i Danske Underviserorganisationers Samråd, Nordiske Lærereorganisationers Samråd og Fagbevægelsens Hovedorganisation. Det gælder en lang række samarbejdspartnere som Lærernes Pension, Lærernes a-kasse, Lån & Spar, Lærerstændens Brandforsikring, Fordelingssekretariatet og Forbrugsforeningen. Og det gælder Hornstrup Kursuscenter. Og alle dem, som vi ikke har nævnt her, men som har stor betydning for foreningens arbejde – tak til jer alle.

Men allervigtigst vil vi fra hovedbestyrelsen sende en stor tak til alle medlemmer af Frie Skolers Lærereforening – I er foreningen – tak. ■

Pædagoger er velkomne i undervisningen – men på lærervilkår

I 2013 førte foreningen en faglig voldgiftssag om grænserne for overenskomsten for lærere og børnehaveklasseledere ved frie skoler. Sagen handlede om de såkaldte skoleassistenter – en stillingskategori, som skoleorganisationerne på grundskoleområdet i et oplæg til Personalestyrelsen (nu Medarbejder- og Kompetencestyrelsen) og Undervisningsministeriet beskrev som en nyskabelse.

Skoleassistenternes opgaver i klasselokalet var bl.a. beskrevet som at assistere lærerne med elever, der havde koncentrationsmæssige udfordringer, støtte ele-

ver med lektielæsning, indgå i elevsociale opgaver, aflaste læreren ved pludseligt opståede stridigheder mellem eleverne mv. Skoleassistenterne blev typisk ansat på pædagogvilkår og dermed med en lavere aflønning end lærerne.

Opmanden i den faglige voldgift slog fast, at en væsentlig del af de beskrevne opgaver var opgaver, som må sidestilles med de opgaver, der er omfattet af overenskomsten, og som det påhviler lærerne at udføre som et led i deres tjeneste.

Opmanden afgjorde derfor, at

de opgaver som skoleassistenterne udførte, var omfattet af overenskomsten for lærere og børnehaveklasseledere og derfor skulle aflønnes som lærerarbejde.

Afgørelsen er nu ti år gammel.

Ikke desto mindre har vi også det seneste skoleår håndteret adskillige sager, hvor en eller flere ansatte på pædagogvilkår har taget sig af opgaver i klasselokalet, som til forveksling ligner de opgaver, som var beskrevet for skoleassistenterne.

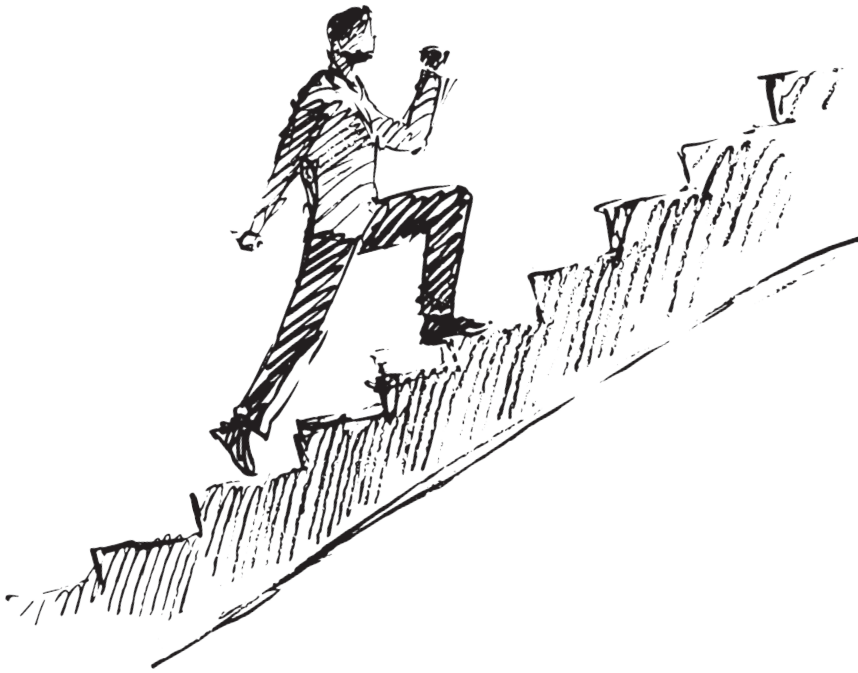
I alle sagerne har vi måttet stå fast på, at det kan være rigtig godt med pædagoger, som hjælper læ-

rerer med elever i klasselokalet. Men når pædagogerne tager sig af opgaver, som sidestilles med opgaver, som lærerne normalt tager sig af, skal pædagogerne ansættes på samme vilkår som lærerne.

I en lang række af sagerne har der derfor været ikke ubetydelige efterbetalinger til de ansatte pædagoger.

Det er helt afgørende, at vi i foreningen sikrer, at vores overenskomst ikke udvandes, ved at skolerne forsøger at spare løn- og pensionsudgifter ved at opfinde en ny, billig lærerkategori. ■

Efterbetaling fem eller ti år tilbage?

Frie Skolers Lærereforening har jævnligt sager, hvor en ansat ikke har fået korrekt løn, og hvor skolen derfor skal lave en efterbetaling til den ansatte.

Hvis der er tale om en fejl, der går mange år tilbage, er spørgsmålet, om lønnen skal reguleres med fem års tilbagevirkende kraft, eller man kan gå længere tilbage.

Efter forældelsesloven er lønfejl, der er under fem år, aldrig forældede. Der skal derfor altid reguleres i op til fem år tilbage, hvis fejlen har gjort sig gældende i fem år.

I forældelsesloven er der derudover en regel, der handler om, at forældelsesfristen på fem år kan være suspenderet. Hvis forældelsen suspenderes, betyder det, at man skal have lønnen tilbagebetalt, så længe fejlen har stået på i op til ti år. Kriteriet for vurderingen er, at den ansatte ikke har haft eller

burde have haft kendskab til fejlen.

Generelt vurderer Frie Skolers Lærereforening, at lærernes lønsystem med mange tillæg og jævnlige reguleringer er så uigennemskueligt, at det ofte vil være relevant at anvende reglen om, at forældelsen er suspenderet, og at der derfor skal reguleres op til ti år tilbage.

En sådan sag har Frie Skolers Lærereforening ført i efteråret 2021. Der var tale om en lærer, der havde været ansat på skolen i en meget lang årrække. Læreren var ved en fejl blevet stående på løntrin 2 i stedet for at rykke til løntrin 3 og 4 efter henholdsvis 8 og 12 års anciennitet.

Frie Skolers Lærereforening vurderede i den konkrete sag, at den ansatte ikke burde

have opdaget fejlen, og foreningen krævede derfor lønnen reguleret ti år tilbage. Dette ville skolen ikke anerkende, og sagen blev derfor via Lærernes Centralorganisation indbragt for Medarbejder- og Kompetencestyrelsen. Styrelsen var enig med Frie Skolers Lærereforening i, at forældelsesfristen var suspenderet, og styrelsen pålagde derfor skolen også at efterbetale den del af lønkravet, der var ældre end fem år. Medlemmet fik derfor efterbetalt 256.503,99 kr.

Kontakt altid sekretariatet i disse sager, da spørgsmålet om betaling af morarenter også skal vurderes. Morarentesatsen er Nationalbankens officielle udlånsrente med tillæg på otte procent. Hvis fejlen har stået på i flere år, kan renterne i sig selv løbe op i ret betydelige beløb. ■

Bod for manglende overholdelse af tillidsrepræsentantreglerne

Der gælder helt særlige regler, hvis en skole beslutter sig for at afskedige en tillidsvalgt. Ud over at der skal være ”tvingende årsager” til at afskedige, skal selve forløbet omkring afskedigelsen følge en helt særlig procedure. Sker det ikke, vil skolen kunne pålægges en bod for ikke at overholde tillidsrepræsentantreglerne.

En sådan bod blev i 2022 pålagt en fri skole, efter at foreningen i forbindelse med afskedigelsen af en tillidsvalgt førte sag i Arbejdsretten.

Sagen handlede om en tillidsrepræsentantsuppleant, som modtog en opsigelse og samtidig blev fritstillet. Såvel opsigelsen som fritstillingen blev meddelt tillidsrepræsentantsuppleanten, uden at skolen først havde forhandlet sagen med Frie Skolers Lærereforening. Samtidig afleverede suppleanten sine nøgler, og der blev sendt meddelelse ud til kolleger og forældre om, at suppleanten havde haft sidste arbejdsdag på skolen.

Dagen efter blev skolen opmærksom på bestemmelserne om pligten til forhandling, og skolen trak derfor afskedigelsen tilbage.

Frie Skolers Lærereforening indbragte sagen for arbejdsretten med påstand om, at skolen med sin handle måde definitivt havde afbrudt suppleantens ansættelsesforhold og ikke efterlevet tillidsrepræsentantreglerne.

Arbejdsretten gav foreningen ret: Skolen må ikke afbryde en tillidsvalgts ansættelsesforhold, før vedkommendes fagforening har haft lejlighed til at prøve berettigelsen af afskedigelsen ved fagretlig behandling. Arbejdsretten idømte derfor skolen en bod for overenskomstbrud.

Afgørelsen fra Arbejdsretten er principiel og vigtig, fordi den bekræfter de særlige beskyttelsesregler, som gælder for tillidsvalgte. Tillidsvalgte udfører en særlig opgave og kan derfor også være særligt udsatte for afskedigelser. Derfor er der helt særlige beskyttelsesregler, når en tillidsvalgt afskediges. ■

Mange afskedigelser på grund af skoleforhold

Det første halve år af 2023 har været en ekstraordinær travl periode for de af foreningens konsulenter, der tager sig af sagsbehandlingen af afskedigelsessager.

Der føres hvert år statistik over antallet af afskedigelser samt årsagen til afskedigelser, og statistikken for det første halve år af 2023 viser, at der i perioden har været ekstraordinært mange afskedigelser på de frie skoler. Samlet set har der således i perioden været det største antal afskedigelser siden 2014, i alt 258 afskedigelser.

En hyppig årsag til afskedigelserne er skoleforhold: faldende elevtal, faldende tilskud, behov for besparelser/arbejds-mangel eller omstruktureringer. Ud af det samlede antal afskedigelser i perioden var 108 begrundet i skoleforhold.

Sekretariatet har i samtlige afskedigelsessager været i tæt kontakt med det enkelte medlem. Konsulenterne vil altid – hvis medlemmet ønsker det – vurdere, om afskedigelsen er sagligt begrundet, herunder om der reelt er en økonomisk udfordring eller fal-

dende elevtal, om der er ansat nye lærere umiddelbart forinden afskedigelsen, om afskedigelsen strider mod diskriminationslovgivningen, og om udvælgelsen af de afskedigede er foretaget på et reelt grundlag.

Ofte er der i denne type sager et sagligt grundlag for afskedigelserne – det viser sig dog også ofte, at skolens ledelse er indstillet på at gøre, hvad den kan for at hjælpe den afskedigede videre – for eksempel i form af en fritstilling, psykologhjælp eller kursusforløb.

■

FRIE SKOLERS
LÆRERFORENING